

LIBRIS

We know

books

RĂZVAN RĂDULESCU, scriitor și scenarist, s-a născut în octombrie 1969 la București. A absolvit Facultatea de Limbi Străine și secția de Regie de operă a Academiei de Muzică din capitală. A debutat în volumul colectiv *Tablou de familie*, apărut în 1995, iar primul său roman, *Viața și faptele lui Ilie Cazane*, a primit premiul pentru cel mai bun roman de debut acordat de Uniunea Scriitorilor. A colaborat cu regizorul Cristi Puiu la realizarea mai multor scenarii, printre care și cel al filmului *Moartea domnului Lăzărescu*, premiat, printre altele, cu *Un Certain Regard* la Festivalul de Film de la Cannes din 2005. *Teodosie cel Mic*, cel de-al doilea roman al său, a câștigat în 2010 Premiul UE pentru Literatură.

RĂZVAN RĂDULESCU

TEODOSIE CEL MIC

youngart

CUPRINS

*Câteodată, cele mai mici adieri de vânt sunt doar
rezultatul leșinat al unor furtuni furioase 7*

I. Căpșunăria Bufniței Kaliopi 11

Pe veranda casei sale cu scară la intrare,
Teodosie cel Mic ceru să se aducă balansoarul,
ca să poată privi comod în grădină

Cum unde sunt ajutoarele făgăduite? Nu știu 27

II. Ciupercăria Minotaurului Samoil 29

Pisicâinele era foarte îmbufnat și, ca să-i dea
mai bine de înțeles lui Teodosie că nu-i în apele lui,
deschidea și închidea sertarele...

*Domnule general, cu îngrijorare mă adresez în
cele ce urmează aptitudinilor dumneavoastră 49*

III. Despre pescuit și hrana peștilor 52

A doua zi de dimineață, Pisicâinele se arătă
foarte bine dispus. „În sfârșit“, gândi Teodosie,
„îl văd și eu o dată mai vesel.“

*Acum, că mă încredințezi de ajungerea în bună stare
a transportului, m-am mai liniștit și eu 70*

IV. Pretențiile Somnului Protector 73

Atunci să trecem la chestiuni de stat,
spuse Somnul Protector..

*Vă scriu pe fugă printr-un curier credincios
și în mare taină 106*

V. Teodosie cere lămuriri.	108
Pisicâinele îi oferă rezumatul capitolelor anterioare	
Teodosie încercă vreme de un minut să se adune <i>Am tocmit totul după cum ne-a fost vorba.</i> <i>Acadelele stau în lăzile lor,</i> <i>mentosanele le-am pus între călți</i>	123
VI. Banchetul	125
(întreaga reședință fusese înecată în apă) <i>Chiar dacă aş avea eu vreme să vă scriu</i> <i>mai mult de două vorbe,</i> <i>n-ați avea voi vreme să le citiți</i>	138
VII. Unde Teodosie află ce viitor sumbru îl așteaptă	140
A adormit? Întrebă Teodosie, arătând mai mult cu bărbia spre acvariul cu draperii trase din care se auzea sforăitul Somnului Protector <i>Stimate Domnule Director,</i> <i>declar că am luat la cunoștință</i>	151
VIII. Lupta de la „Lămâița“	153
Cei șase consilieri deveniseră, odată cu lăsarea completă a serii, mai zgomotoși	
IX. Otto din Ottoburg	168
Pe terasa castelului său cu creneluri, Otto ceru să i se aducă un balansoar... <i>Întâi și-ntâi, v-am văzut de departe pe tine</i> <i>și pe Teodosie coborând din troleibuz la</i> <i>rondul cu statuie</i>	194

X. Partida generalilor	201
Ba nu, protestă Pisicâinele în șoaptă, îndesându-și săbiuța în pantalonii... <i>Colectivul reunit de savanți de la Institutul de</i> <i>Cercetări pentru Salinitatea Apei din Petrila</i> <i>are deosebita onoare de a vă informa</i>	209
XI. Unul dintre cele patruzeci de mijloace de evadare ale Pisicâinelui	211
În acest timp, ceasurile se scurgeau pentru întemnițat... <i>Activitățile legate de construcția Canalului</i> <i>pot fi reluate chiar de astăzi</i>	219
XII. Partida generalilor	220
Știi ce mă miră? Mă miră lipsa oricăror soldați de pază pe tot culoarul ăsta <i>Ne-ai scris să abandonăm lupta</i> <i>și am abandonat-o</i>	242
XIII. Mai mult decât perfect	245
Dacă ai o anumită vârstă și fire albe au început să-ți răsară pe la tâmples... <i>Stimate domnule editor, aş vrea să considerati</i>	280
XIV. Oliviu e instabil emoțional	283
Somnul Protector privea încântat detașamentele de furnici înarmate cu hârlețe care defilau prin fața lui în pas cadențat...	

XV. O oglindă plimbată de-a lungul unui drum 316

Un călător, parcurgând drumul sinuos care leagă două localități...

Stau pe Malul din nord al Lakului Rece și Valurile lui de-akum sărate în Kadență se izbesc 334

XVI. Peștera Marelui Monstruleț 336

Deși nu se vedea nicăieri pe cer vreo urmă de nor roz, ca acela care întunecase lumina soarelui deasupra Filiașilor, și deși treptele de piatră...

Eu, Gavril, Piscicăine, Mare Intendent al Domeniilor 354

XVII. Teodosie cere lămuriri Marele Monstruleț îi prezintă rezumatul capitolelor următoare 356

Cunosc în mare pe toată lumea, răspunse Marele Monstruleț cu modestie în glas

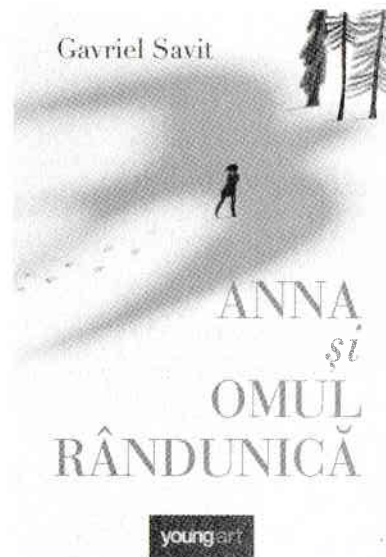
Aștept febril să văd la orizont catargele lui Otto..... 395

XVIII. Lupta pentru Zid 404

Spre ceasurile cinci și douăzeci, pământul se întunecă, nouri lungi se lăsară pe șes, tunetul bubui undeva foarte aproape și Zidul se cutremură, intrând în rezonanță

Cine trage clopotul mare de aramă de la Mitropolie și îl face să sune o dată lung, o dată scurt, apoi iar lung 445

La Editura **youngart** au mai apărut:

Gavriel Savit,
Anna și Omul Rândunică

Traducere din limba engleză
și note de Lucian Niculescu

Totul începe pe 6 noiembrie 1939, când tatăl Annei, profesor de lingvistică în Cracovia, dispare fără urmă, lăsându-și fetița singură în Polonia invadată și de germani, și de ruși, în zorii celui de-al Doilea Război Mondial. Niciunul dintre vechii prieteni și niciuna dintre multele limbi pe care le cunoaște nu-i sunt de folos și totul pare pierdut, până ce Anna îl întâlnește pe Omul Rândunică, un bărbat înalt, slab, cu degete subțiri și o privire care-i poate îmblânzi pe soldații nemți și pe țărani polonezi deopotrivă. Împreună pornesc într-o aventură plină de peripeții și, încercând să fugă din fața Lupilor din cauza cărora Anna a rămas fără tată, pătrund pe tărâmul Marelui Urs.

I. Căpșunăria Bufniței Kaliopi

Pe veranda casei sale cu scară la intrare, Teodosie cel Mic ceru să se aducă balansoarul, ca să poată privi comod în grădină.

— Sunt bolnav, îl anunță el pe Pisticăine, și vreau căpșuni. Să-mi aduci.

Pisticăinele îl privi nemulțumit, lipsi o vreme și se întoarse cu o farfurie cu căpșuni.

— Sunt ultimele, zise și plecă să aducă o linguriță.

— Cum de nu ți se face poftă? vru să știe Teodosie, cum-pănind o căpșună în căușul linguriței, apoi înghițind-o repede.

— Nu mi se face și gata, dădu Pisticăinele din umeri și se așeză turcește lângă fotoliu. Ce gust au?

— Ce, căpșunile? Știi zmeura.

— Hm, făcu Pisticăinele. Dacă știam zmeura, știam și căpșunile, e ușor de înțeles, nu?

— Atunci nu știu cum să-ți explic, se dădu bătut Teodosie.

Celălalt căscă și, când ceasul din peretele verandei făcu de patru ori cucu, îl pofti pe Teodosie în pat.

— Fără proteste, adăugă Pisticăinele, văzând că Teodosie a deschis gura. Fără proteste. Somnul de

după-amiază ajută creierul să se regenereze. Și eu dorm după-amiază. O pernă ajunge. Două? Să fim serioși. Una. Câte pături? Patru? Te-ai învățat cocoloșit, avem aici două pături – și plecă bombănind să mai aducă două din dulap. Uite patru. Ai uitat să te speli pe dinți.

Teodosie plecă la rândul lui bombănind. Când se întoarse, văzu că în farfurie mai erau două căpșuni și le ceru.

— Nu, spuse hotărât Pisticăinele, nu capeți.

Teodosie oftă adânc.

— Somn ușor, îi ură Pisticăinele și, îndată ce acesta închise ușa în urma lui, luând cu sine și farfuria, de sub pat sau de undeva din cameră apăru Otilia, îmbrăcată într-o cămașă lungă până la pământ, făcută dintr-un soi de împletitură cu ochiuri groase.

„Parcă e croșetată din cordoane de priză“, gândi în sinea lui Teodosie și spuse „salut“, foarte bucuros că o vede.

— Vorbește mai încet, vrei să te audă ala?

Într-adevăr, din camera alăturată se făcură auzite arcurile de la patul Pisticăinelui și glasul acestuia bolborosind ceva.

— Ia zi, mai ești bolnav?

— Azi am mai fost bolnav, răspuse în șoaptă Teodosie, și am băut multe ceaiuri de gălbenele.

— În fine, sunt bune și gălbenelele.

Aici, Fantoma Otilia se așeză pe pat, după ce dădu grijulie la o parte enormul strat de pături.

Teodosie își trase și el mai la o parte picioarele și se așternu tăcerea un minut.

— Așa cum ți-am spus, de azi începe o nouă etapă a educației tale. După ce am sădit în tine cunoștințele teoretice despre regat, de astăzi este momentul să trecem la lecțiile în teren. Ai să cunoști diverși locuitori marcanți ai regatului, cu obiceiurile și hachițele lor.

— Pisticăinele știe? Întrebă Teodosie.

— Să spunem că n-are nimic împotriva. Ei, unde mergem? Întrebă retoric Fantoma Otilia și scoase dintr-un buzunar al cămeșoiului un carnețel pe care îl consultă o vreme, apoi răspuse tot ea: La Bufnița Kaliopi, ca să vizităm căpșunăria.

Lacom, Teodosie înghiți în sec.

— A, să nu uit, reluă Fantoma și închise carnețelul. Ia și numărătoarea. Abacul. Trebuie să o ajuți pe Kaliopi la răsaduri, mai adăugă Fantoma, apoi căzu pe gânduri.

Trecură două minute foarte lungi. Teodosie începu să se foiască în așternut, ceea ce atrase atenția Fantomei, care se ridică brusc deasupra patului, îl dezveli pe Teodosie și-i spuse cu mare ifos:

— Atunci haide, ce să mai stăm?

Casa Bufniței Kaliopi se găsea în mijlocul domeniului său uriaș din partea de sud-vest a capitalei, în vârful unui stâlp foarte înalt de lemn, pentru ca Bufnița să poată scruta împrejurimile, de fapt lanuri de căpșuni cât vedeai cu ochii, și să-i zărească de departe pe hoții, nu puțini la număr, care râvneau la recoltele ei. Văzută de jos, reședința arăta ca un cubuleț cu găuri în loc de ferestre și cu un acoperiș foarte înclinat de țiglă, astfel că Teodosie se abținu cu greu să o asemene cu un columbar. După ce urcă însă pe scara în spirală ce înconjura stâlpul, Teodosie își dădu seama că s-a înșelat. Era o casă cu portic și trepte la intrare, șase la număr, și înăuntru nu semăna chiar deloc cu un columbar: frumos zugrăvită, cu covoare colorate în albastru și verde, cu câteva tablouri pe pereți înfățișând strămoșii direcți ai Bufniței Kaliopi, ba chiar cu câțiva pești-bibelouri din sticlă multicoloră așezați pe o policioară deasupra mesei din sufragerie. Peste tot plutea o aromă îmbătătoare de căpșuni.

— Nu mai suport, nu mai suport, se căina Bufnița, învârtindu-se de colo colo cu o compresă îmbibată cu oțet sub nas. Așa miroase tot timpul când vine vremea culesului.

Teodosie văzu pe masă o fructieră plină cu comprese, din care luă una și Fantoma Otilia și o puse la nas, la rândul ei.

— Da, aprobă ea, așa miroase.

Kaliopi își reaminti brusc că e gazdă și întrebă cu ce să-i servească. Teodosie ceru căpșuni, Otilia nu ceru nimic.

— Mă rog, spuse Bufnița, și când spun „mă rog“ nu mă refer la tine, ci la băiat.

— Nu vă plac căpșunile? întrebă Teodosie. Mie îmi plac foarte mult.

— Mă rog, repetă Bufnița și ieși din cameră.

— Firește că nu-i plac, comentă în urma ei Fantoma Otilia, tu nu simți cum miroase aici?

— A căpșuni.

— A căpșuni.

Teodosie nu înțelegea.

— Miroase tot timpul a căpșuni, găsi Otilia cu cale să adauge. Privește, și-l trase la fereastră, de jur împrejur sunt lanuri de căpșuni. Bufnița Kaliopi, cu căpșunăria ei, este furnizorul oficial al capitalei de peste treizeci de ani.

Văzând că Teodosie continuă să nu înțeleagă, Fantoma Otilia încheie plictisită:

— Adică ce e mult e mult.

— Văd că ți-ai adus numărătoarea, spuse Kaliopi, intrând în cameră cu o tavă uriașă pe care se afla o căpșună mare cât un borcan, presărată cu zahăr, o farfurie aburindă cu tocăniță de căpșuni, pulpă de căpșună la grătar cu piuré de căpșuni, iahnie de căpșuni cu căpșuni prăjite în ulei de sămburi de căpșună, dulceață de căpșuni, sirop de căpșuni și un cartof fiert.

— Cartoful este o raritate pe aici, oftă Kaliopi, aprobată cu tristețe din cap de către Fantomă. Țin câțiva în cămară pentru oaspeții mai de seamă.

Teodosie refuză politicos cartoful, în definitiv, mâncarea de regim pe care i-o servea Piscăinele conținea, pe lângă puiul răsfierat, aproape în mod matematic cartofi, iar Bufnița recuperează prețiosul tubercul de pe farfurie și îl duse la loc, în cămară.

După ce mănca tot, privit cu invidie și admirație de Bufniță, Teodosie se lăsă moale în scaun.

— Ei, zise Bufnița Kaliopi, și acum să trecem la lucruri mai importante. Să mergem prin lanurile de căpșuni.

Teodosie era foarte nemulțumit. Se gândise că de aceea i se spusese să ia abacul, ca să stea la fereastra casei Bufniței sau în orice alt loc ferit și să socotească eventual răsaturile prin deplasarea păsărelelor pe sârmă dintr-o parte în alta. Se ridică amorțit din jilț și o luă pe scări în urma Bufniței și a Fantomei.

— Să ai grijă să nu-ți rupi gâtul, îl povățui aceasta din urmă.

Plantațiile începeau practic în imediata vecinătate a stâlpului, de îndată ce se încheia un strat convențional de mușcate, căroră, de altfel, umbra lăsată de casa Bufniței pe pământ nici nu le pria foarte tare.

Bufnița Kaliopi îi înmână lui Teodosie un set de săpăligi și o grapă scurtă și îi ceru abacul.

— Sapă și tu cât poți, spuse ea. Otilia, trage-te și tu mai la umbră, vezi că ai un scaun pliant sub scări.

Teodosie întoarse două răsaduri cu săpăliga, apoi se uită peste umăr la Bufniță. Aceasta, atentă la dispunerea pe sârmă a păsărelelor de plastic, trecu două linii cu pixul într-un carnețel, ridică ochii din foi și zise:

— Te-am notat. Poți să treci la următoarele. Dacă îți face plăcere, cât timp lucrezi, pot să-ți povestesc întâmplări din

viața mea. Dragul meu Teodosie, n-am avut o viață ușoară, cum poate ai să-i auzi pe mulți zicând despre mine. Când eram mică, tatăl meu, cel pe care l-ai văzut în tablou, în casă (în realitate, Teodosie văzuse în casă câteva tablouri ce reprezentau, fără puțință de tăgadă, niște bufnițe încrunțate, dar, dată fiind marea asemănare dintre ele, numai Kaliopi ar fi putut distinge între strămoșii înfățișați acolo), tocmai punea la punct sistemul de irigații al câmpurilor din fața ta. Acuma, îți spun ca să știi, la hotarul terenurilor mele încep pământurile Minotaurului Samoil, care cultivă ciuperci – afurisit el cu ciupercile lui. Pentru ele are nevoie de multă umezeală, or, la câmpie plouă rar.

Bufnița se opri din povestit.

— Ia stai puțin, că nu-mi iese aici. Câte ai săpat?

Teodosie arătă cu mâna spre locul în care înfipsese pentru prima dată lopata în pământ. Kaliopi numără din ochi, privi păsărelele de plastic, oftă și, cu o mișcare fermă, scutură numărătoarea. Păsărelele zornăiră și se așezară ordonat într-o parte.

— Vezi, în loc să muncesc, mă țin cu vorba și greșesc aici la calcul. Și îți ziceam că a venit Minotaurul într-o zi la taică-meu și i-a promis marea cu sarea, că o să împartă recolta juma-juma cu el, că suportă el toate cheltuielile, numai să-i facă și lui un sistem de irigații legat la bazinul nostru. Mă rog, a promis el multe, pe care nu trebuie să le știi tu acuma.

Lui Teodosie, cum stătea rezemat în săpăligă și se odihnea după un șir lung de răsaduri, i se păru că, spunând aceste vorbe, Bufnița roșește puternic, vizibil chiar și de sub pene.

— Taică-meu, reluă Bufnița, s-a gândit că nu-l costă cine știe ce pe el dacă se învoiește cu Minotaurul, în vreme ce urmașii lui se vor bucura ani de zile de recolta

de ciuperci, după învoială. Însă acest ins viclean (aici glasul Bufniței căpătă un tremur dramatic), după ce tata i-a săpat toate șanțurile și le-a legat la rezervorul lui de apă, a rupt învoiala și i-a zis lui taică-meu cam așa: „Ce credeai tu, că sunt prost să-ți dau toată viața jumătate de recoltă în schimbul a mai nimic?” Tata, săracul, s-a îmbolnăvit la puțină vreme după aceea și mi-a lăsat cu limbă de moarte să-l răzbun. Nu intru în amănunte, a fost o scenă înălțătoare: el gâfâia, răpus de boală, eu îi scăldam mâinile în lacrimi.

— De ce? se opri Teodosie din săpat.

— A fost o scenă înălțătoare, repetă Bufnița pierdută în amintiri. De atunci mă tot gândesc cum să-l răzbun, dar nu-mi vine în cap nicio idee.

— Ți-am spus de mii de ori să-i tai pur și simplu apa de la rezervor, zise Fantoma Otilia.

— Iar eu ți-am spus de o mie de ori că dacă-i tai apa de la rezervor, adio ciuperci.

Lui Teodosie i se păru că Bufnița roșește pentru a doua oară și o privi cu atenție ca să se asigure. Prinzându-i privirea, Kaliopi se fâstâci vizibil și se pierdu într-o explicație aproximativă:

— Acuma, sigur că da, știi cum e pe graniță, nu ne cunoaștem, nu vrem să ne vedem, dar, vorba aia, dacă rămân parcele nepăzite sau grămezi de ciuperci, ar fi și păcat, nu?, să lași să se irosească.

— E rău Minotaurul Samoil? o întrerupse Teodosie dintre căpșuni.

— Nu e rău, răspunse Fantoma, e acru și antipatic.

— Ba e rău și viclean, o contrazise Bufnița.

— Fiecare cu părerea lui. Am să-l duc mâine la Minotaurul Samoil să-l vadă și el.

— Treaba ta, spuse Bufnița, foarte jignită, treaba ta. Dar să știi că nimeni care spune că are cât de cât minte în cap nu se duce pe acolo.

— Așa crezi tu. Alții sunt de altă părere. L-am văzut, nu mai departe de ieri, în vizită la Minotaur pe Somnul Protector – aici, Fantoma Otilia coborî vocea și se aplecă la urechea Bufniței, care sări indignată:

— Nu vorbi!

— E așa cum îți spun, o asigură Fantoma. Și nu poți să zici că Somnul Protector nu are minte în cap.

— Mă întreb ce o fi la mijloc.

— Se pregătesc lucruri mari, ai să vezi. În orice caz, tot ce pot să sper este ca Samoil, așa rău și viclean cum îl crezi tu, să nu fi plecat urechea la propunerile Somnului.

— Asta da. Măcar atâta, consimți Kaliopi. Adică, dacă e să aleg între Samoil și Somnul Protector, îl aleg pe Samoil. Eu pe peștele ăla cu fasoane să nu-l văd.

— S-ar putea să-l vezi mai curând decât bănuiești. Știi că se deplasează greu, în borcanul ăla al lui ridicol, și dacă o face, o face pentru chestiuni importante, daraveri teritoriale. Nu știu ce vrea precis, dar mâine mai mult de-aia merg la Samoil, ca să-l trag de limbă, poate reușesc să înțeleg și eu ce e cu toată vânzoleala asta.

— Tare aș mai mânca niște ciuperci, dar nu se poate, oftă Bufnița Kaliopi, aparent fără nicio legătură cu cele de mai înainte.

— Și Minotaurul Samoil ar mânca niște căpșuni, dar uite că nu se poate, spuse zâmbind Fantoma. Însă Kaliopi se întristase rău de tot și părea să nu mai aibă chef de nimic.

— Ce te-ai prost dispus așa? o întrebă Otilia zâmbind și-i dădu Bufniței un ghiont de înveselire în coaste.

— Mă gândesc așa, la vremurile care vin. În ultimele două nopți am visat numai bazaconii, cu Samoil, cu taică-meu,

cu taică-su lui Samoil, ba uite, chiar și cu Teodosie când era mai mic, avea la mine în vis numai doi ani, dar sărise din leagăn și alerga ca nebunul prin Valea Căpercilor și Samoil și cu mine voiam să-l prindem și să-l culcăm la loc în leagăn. Și taică-meu îmi zicea să-l ajut pe Samoil să-l prindem și eu nu prea voiam, în sfârșit – tâmpenii.

— Eu nu eram? se interesă Otilia.

— Nu, tu nu erai, răspunse Bufnița după ce se gândi puțin. Mi-aduc aminte că Teodosie fugea și se tot depărta de Zid și undeva departe se vedea Lacul Rece și Teodosie fugea într-acolo și cădeau scutecele de pe el.

— Prostii, Lacul Rece nu se vede de la Zid, o corectă Fantoma.

— Ți-am zis că așa am visat eu. Nu asta e important, important e că eu când visez copil dezbrăcat nu e semn bun.

— Cine era dezbrăcat?

— Cum cine? Teodosie. Ce, nu ești atentă la ce spun?

— Ba da.

— Ei, ce era comic în toată alergătura asta era că eu cântam, reluă Bufnița.

— Serios?

— Cântam, și acuma, dacă mă gândesc bine, de câte ori m-am visat cântând, n-a fost semn bun.

— Exagerezi. Despre ce era cântecul?

— Melodia n-o mai știu, dar vorbele erau cam așa:

Pe sub dealuri înalte ca brazii,
Pe sub ulmi și stejari de mahon
Cresc căpșuni înalte ca brazii
Și lucesc cu luciri de neon Roz.
Ay, ay, ay!

Pe sub ierburi rotunde ca mingea,
Din pământul cu gust de sifon

Cresc căpșuni ovale ca mîngea.

Ay, ay!

Dintre flori cu miros de narcisă

Dintre lujeri de rododendron. Ay!

Ce vrea să însemne toată povestea asta?

— Habar n-am, răspunse Fantoma. Mie mi s-a părut un cântec trist.

— Și mie. Așa că dacă mă întrebi de ce sunt prost dispusă, uite de-aia sunt prost dispusă. Gata, de ajuns am muncit, spuse ea, închizând carnetelul cu socoteli și împingând toate păsărelele de pe abac într-o parte.

Teodosie nu înțelesese nimic din discuție și pe deasupra se simțea și foarte nedreptățit de ultimele cuvinte ale Bufniței. „Ba ea n-a muncit deloc.“ Avea sentimentul nelămurit că, pe deasupra capului său, între Bufniță și Otilia avusese loc un schimb de subînțelesuri privind fapte de o anume importanță și că aceste fapte îl priveau, într-o mare măsură, pe el. Kaliopi îl bătu pe umăr, protector:

— Te voi recompensa. Haide la mine în cămară și acolo ai să-ți alegi ce căpșună vrei.

— Cămara Bufniței Kaliopi este renumită în regat, lămurii Otilia, în timp ce se ridica ușor pe lângă Bufniță și pe lângă Teodosie, care urcau găfâind scara din jurul stălpului. Foarte mulți ar dori să aibă un exemplar din expozatele care îi umplu cămara, pentru că, dacă vrei să știi...

— Lasă, că vede el și singur. Îți spun numai așa, ca să-ți faci o idee, că am căpșuni pe recolte, pe ani, ai să citești pe etichete.

— Nu știe să citească, anunță răspicat Otilia. Doar pe litere, și numai dacă sunt mari.

— Nici eu nu știu să scriu altfel decât pe litere și doar cu litere mari, și slavă Domnului, uite-mă, nu poți să zici că sunt un nimeni, spuse Kaliopi și se sumeți din gât.

Avea un gât subțire și golaș pe alocuri din cauza vârstei. Își șterse picioarele pe covorașul cu „Bine ați venit“ din fața intrării și apăsă clanța.

— Nu putem ajunge cu toții savanți, aruncă ea peste umăr.

— Nu, dar putem să ne străduim, întoarse vorba Otilia.

În cămara a cărei ușă Bufnița o deschise cu o cheie mică, dar cu model complicat, se aflau, frumos rânduie pe rafturi, căpșuni de toate formele, de toate culorile și de toate mărimile.

— Ia uite, se bucură Teodosie, căpșuni liliachii, ce mari sunt, ca niște corăbii.

— Au și pânze, zise Kaliopi și trase de o frânghie ce atârna de-a lungul unui catarg al căpșunii.

Îndată se desfăcură niște pânze de in, care se umflară rapid în bătaia vântului.

— Ai vreun geam deschis la cămară? întrebă Otilia. De unde e curentul ăsta? Închide măcar ușa, altfel ne trezim mâine cu Teodosie că îl întoarce răceala.

— Am aici, continuă Kaliopi, trântind ușa (pânzele se lăsară moi în jos), căpșuni galbene și foarte tari, în formă de unelte de grădinărit, foarte bune pentru plivit cartofi – dar de unde cartofi? – și căpșuni-paloș, foarte solide, pentru cazul în care mă atacă Samoil Minotaurul.

Spunând acestea, Bufnița luă o înfățișare războinică atât de caraghioasă, încât pe Teodosie îl pufni râsul.

— Aici sunt căpșunile ordinare, zise Kaliopi. Vrei să iei? Ia. Pentru că Teodosie se codea, Bufnița îi îndesă căpșuni în buzunare până le burduși.

— Se fac gem până acasă, comentă Otilia.

— Să știi că am ameliorat soiul, sunt mult mai ferme decât cele pe care le trimit la vânzare în București.

Câteva rafturi mai încolo, Teodosie văzu mai multe căpșuni cu dimensiuni variate și semănând destul de bine cu ciupercile, plutind decolorate în borcane. Kaliopi oftă:

— Ai în față munca mea de mai bine de patru ani. Sunt niște imitații foarte reușite, dar numai niște imitații. Netrebnicul de Samoil n-a scos în viața lui niște ciuperci atât de mari cum sunt acestea. Din nenorocire, ale mele au gust de căpșună. Câteodată îmi vine să le arunc să nu se vadă.

— De ce nu le arunci? vru să știe Teodosie.

— Pentru că stau foarte bine și așa. Nu se strică în formol. Asta e faimoasa mea cămară. Dacă vrei să-ți alegi ceva, alege orice în afară de căpșunile astea care seamănă cu ciupercile. Cum ar zice Otilia aici de față, persoană citită, sunt legată afectiv de ele, înțelegi? chicoti Kaliopi, deja mai bine dispusă, și îl ciupi pe Teodosie de obraz.

Teodosie își trecu la rândul lui ochii peste exponatele din cămară.

— În dulap aici ce e? întrebă el, atingând aproape cu degetul un fișet metalic.

Bufnița ezită, apoi deschise dulapul. Din el se prăvăli un fel de pânză informă de culoare albastră, acoperită cu plasă și înnodată de jur împrejur cu multe ațe. În spatele ei, la baza fișetului, odihnea o butelie cu gaz, terminată cu un arzător banal.

— Coșul îl țin afară, în magazia de unelte, lămuri Bufnița.

— Ce este? întrebă din nou Teodosie.

— Este o căpșună-montgolfier.

— Și asta zboară? zise Fantoma, privind cu neîncredere la suprafața poroasă a pânzei.

— Oho, răspunse Kaliopi. Am tratat special exteriorul fructului până a ajuns ca o gutapercă. O umfli, pui arzătorul dedesubt, legi nacela și ești în aer. Dar e bună și de mâncat.

— Să-mi dai voie să mă îndoiesc, strâmbă Otilia din nas.

— Nu spune nimeni că trebuie să o mănânci.

— O vreau, decise Teodosie.

Bufnița oftă.

— Hai jos s-o umflăm.

După ce Teodosie ieși ținându-l din cămară, Kaliopi se întoarse către Otilia, care stătea cu butelia în mână.

— Îl duci cu montgolfierul acasă și mi-l aduci înapoi.

— El a înțeles că i l-ai dat cadou.

— Nu pot, dragă, să-i dau montgolfierul. Este vehiculul cu care fac observații peste gard, zise Bufnița cu voce fină, făcu cu ochiul, îi dădu Otiliei un cot discret și o călcă pe picior. Adică mă mai uit și eu în grădina Minotaurului, că nu strică.

— Nu înțeleg ce vrei să spui, zise Otilia cu sfruntare.

— E, înțelegi foarte bine, acuma vrei să mă necăjești.

Bufnița cobora pe scări cu pânza dezumflată în brațe, atentă să nu calce pe fire. Ajunsă jos, merse până la magazia de unelte, se întoarse de acolo cu o pompă și cu un coș mare din rafie împletită și îi înmână pompa lui Teodosie.

— Sceptrul, zise ea. Se atașează la ventil.

Când căpșuna fu pe jumătate umflată, Otiliei i se făcu milă de Teodosie și-l schimbă. Bufnița atașă arzătorul sub balon și potrivi butelia în nacelă. Deocamdată, uriașul fruct se rostogolea greoi pe pământ, peste răsăturile la care săpase Teodosie înainte.

— Chibrit, ceru Kaliopi, apoi plecă nemulțumită pe scară și reveni cu chibriturile. Teodosie, o lași pe Otilia să mânuiască gazul, te rog.

Arzătorul porni sub gura căpșunii-montgolfier. Încet, aceasta se îmbătoșă și se ridică în aer, albastru cu vinișoare trandafirii și semințe galbene, săltând ușor nacela de la locul ei.

— Uite, strigă bucuros Teodosie, zboară!

— Ia vezi, ce scrie pe ea? îl întrebă fremătând Bufnița. La scrisul cu litere mari nu mă întrece nimeni.

Teodosie se depărtă la câțiva pași de balon.

— Dă-te mai în spate, așa.

Otilia ținea cu strășnicie de coșul nacelei ca să împiedice mongolfierul să se ridice prea sus.

— Mai repede, citește mai repede, cât crezi că pot să țin?

Se porni un vânt cald care se răsuci peste straturile de căpșuni, umflă pijamaua lui Teodosie, îi ridică Bufniței penele în cap, destrămă ușor țesătura străvezie a cămeșoiului Otiliei și făcu căpșuna-balon să tremure de-a lungul vinișoarelor. Pe suprafața ca de cauciuc a montgolfierului, Teodosie văzu un cuvânt scris mare cu vopsea galbenă. MI-CHE-LIN, silabisi el, apoi fugi către Otilia, care îl săltă în coșul de rafie. Bufnița ridică mâna ca un căpitan de vas și căpșuna se ridică săltând de la sol.

Călătoria cu montgolfierul se dovedi plină de învățăminte pentru Teodosie. Aplecată peste bordul nacelei și atentă în același timp la reglarea flăcării arzătorului sub balon, Otilia arăta cu mâna spre teritoriile care se scurgeau încet pe dedesubt. Câmpuri verzi cu bobite roșii, turnul înalt cu casa Bufniței foarte departe în spate și Zidul, care punea capăt, printr-o linie portocalie, domeniilor lui Kaliopi. Chiar văzut de foarte sus, edificiul din piatră era impresionant. Începea dintr-un versant al unui munte nu foarte înalt, dar stâncos, continua drept de-a latul ținutului și apoi se curba spre nord și ieșea din zona vizibilă. Era suficient de gros pentru a permite unui biciclist să meargă pe coama lui.

— Sunt păreri care spun că Zidul se vede de pe Lună, vorbi Otilia, trasând cu degetul în aer o linie imaginară ce urmărea forma construcției.

— Adevărat? se miră Teodosie.

— Așa se zice. Dacă mă întrebi pe mine, pot să-ți spun că nu. Și chiar dacă ar fi așa, nu văd la ce-ar servi.

— De fapt, la ce servește?

— Este un zid de apărare pe care l-au construit străbunii tăi. Este mândria acestei țări și nu există nicio

enumerare a frumuseților regatului din care Zidul să lipsească. În realitate, îți spun, dar îmi promiți că nu spui mai departe, când a fost construit, s-au furat materiale fără rușine. Nici Kaliopi și nici Minotaurul Samoil nu vor să recunoască, dar casele în care stau ei sunt construite de străbuni de-ai lor cu materiale furate din Zid. Măine mergem la Minotaur și te rog să te uiți cu atenție la pereții casei lui, dar, dacă se poate, să nu faci niciun comentariu. Pe urmă, când s-a pus problema întreținerii Zidului, toți au zis da, dar de întreținut nu l-a întreținut decât municipalitatea, cu banii pe care i-a avut la dispoziție.

Balonul își schimbă direcția de mers și continuă să se târască prin aer de-a lungul Zidului.

— Acum am trecut, dar poți să vezi că în Valea Căpericilor zidul s-a șubrezit rău și stă să cadă. Oricum, adăugă Fantoma după o clipă de gândire, nu servește la nimic.

— De ce nu-l dărâmă?

— S-a luat în calcul. Nu se poate. E mândria țării. Apare în proverbe și zicători. Apare pe hărți. Se spune „dincolo și dincoace de Zid“. Unde mai pui că la București s-au băgat bani în el. Obişnuiește-te cu ideea.

Când apărură în față turnulețele acoperite cu ardezie ale reședinței lui Teodosie cel Mic în spatele perilor înalți din livadă, Fantoma Otilia începu să facă manevrele de aterizare.

— Ține-te bine, spuse ea și răsuci robinetul arzătorului spre stânga.

Căpșuna se fleșcăi și părți ale învelișului ei cuprins în plase începură să fluture cu pocnet. Teodosie văzu cum turnulețele dispar între coroanele copacilor. Nacela atinse pământul, se mai ridică preț de un metru, apoi coborî și începu să se târască prin livadă, culcând lucerna.

— Dă-te jos, comandă Otilia.

Teodosie încăleacă nacele, își dădu drumul la mâini și se rostogoli în iarbă. O văzu pe Otilia răsucind în sens invers robinetul. Flacăra crescuse, balonul se netezi la loc și se ridică în aer.

— Te duci tiptil și te bagi în pat înainte să se trezească Pisticăinele.

— Căpșuna mea, scânci Teodosie, ridicând mâinile după montgolfier.

— O duc înapoi la Kaliopi.

— Mi-a dat-o cadou, e a mea.

— Nu toate cadourile se păstrează. Când vezi că cineva îți face cadou un lucru foarte mare, frumos este să-l refuzi.

Otilia continuă să explice de sus de ce trebuie refuzate cadourile costisitoare, însă Teodosie nu o mai auzi cum se cuvine, din cauza distanței. La un moment dat, însăși Fantoma își dădu seama că vorbește fără rost, pentru că dădu din mână și părăsi bordul nacelei. Montgolfierul se aplecă într-o parte și își modifică direcția. Acum zbura pe drumul de întoarcere.

Teodosie străbătu livada, strecurându-se printre puieții de prun, și urcă în vârful picioarelor treptele verandei (balansoarul se legăna de unul singur, ca și cum cineva l-ar fi folosit până în acel moment, pentru a dispărea apoi în grabă). Din camera Pisticăinelui se auzeau sforăituri te-meinice. Ceasul cu cuc arăta cinci fără cinci. Teodosie își frecă mâinile și intră sub pături. Ca să-l păcălească pe Pisticăine, începu să sforăie, după care îi trecu prin cap că și Pisticăinele sforăie ca să-l păcălească pe el. Își potrivi perna ca să poată șede, scoase din buzunarul pantalonului un pumn de căpșuni și începu să mănânce.

LIBERTATE ȘI NEATĂRNARE!

Cum unde sunt ajutoarele făgăduite? Nu știu. Eu le-am expedit și trebuiau să ajungă deja. Asta numai dacă nu cumva uneltirile dușmane nu s-au vădit mai tari și mai meșteșugite decât prevederile ce am găsit cu cale a lua. Dar, dacă acesta e adevărul, înseamnă că avem între noi un vânzător. Și atunci, vai nouă, ar trebui să-l scoatem la lumină cât mai repede, înainte ca viclenia lui de șarpe otrăvit să mai aibă prilejul a se manifesta și înainte să pregătim noi următorul transport. Iarăși se poate ca eu să mă înșel și să ne panicăm toți avan, ca proștii, ba chiar, într-un fel nefast și păgubitor, să aruncăm fără pricină bănuiala asupra unui frate credincios de-al nost'. De aceasta mă tem cel mai tare, iar nu de vânzare, căci noi suntem cu toții de mult jurați să fim morți în sufletul nostru și nu trăim decât pentru a ne izbăvi, dar a împrășca cu noroi pe un frate înseamnă a-l ucide în inima lui și a-i răpi orice nădejde de izbăvire. Una este să mori ucis pentru cauză, și alta să mori ucis de către cauză, ceea ce-i cel mai trist. Să nu-i credeți pe cei care vă spun că revoluția își mănâncă întâi copiii. Fac o confuzie: Cronos este cel care și-a mâncat copiii. Așa că eu zic să nu ne pripim, ci mai bine să așteptăm încă două sau trei zile, sau câte vor fi de trebuință ca să ajungă transportul la Petrila. Iar dacă nici după aceea nu ajunge, atunci de-abia, cu durere în suflet, să pornim cercetarea cine ne vinde. Dă-mi zilnic în scris de veste sau, dacă nu s-o putea zilnic, măcar cât de des, tu sau unul din frații noștri care are mai puține treburi și scrie mai curățel.

O mare rugăminte am la tine. Să nu crezi că lăncezirea la moșie, departe de miezul evenimentelor, m-a făcut să uit de trepidațiile vieții active. Dimpotrivă, mă gândesc în fiecare zi la voi și la ceasul în care voi apuca arma și-i voi căsăpi pe împilatori. Aștept cu sufletul la gură vești.

Sănătate și frățietate.

II. Ciupercăria Minotaurului Samoil

Pisicâinele era foarte îmbufnat și, ca să-i dea mai bine de înțeles lui Teodosie că nu-i în apele lui, deschidea și închidea sertarele și ușile dulapurilor cu bufnet mare.

— Ce cauți în dulap? vru să știe Teodosie.

— Ce caut eu prin dulap e treaba mea, răspunse sec Pisicâinele și mai trânti un sertar, apoi se întoarse foarte încruntat spre Teodosie cel Mic și întrebă: Unde sunt rețetele de bucătărie?

— În bucătărie, răspunse Teodosie, și răspunsul păru să-l nemulțumească și mai tare pe Pisicâine, care părăsi bodogănind dormitorul.

— Aha, le-am găsit, se auzi glasul lui din bucătărie, uite-le aici. Ia vino, te rog.

Teodosie se ridică din pat, își încălță papucii, aruncă o privire afară și văzu că vremea se arată a ploaie, apoi îmbracă un halat gros din molton. În bucătărie, cu cărțile de bucate frumos puse în fața lui pe masă, Pisicâinele arăta mai binevoitor.

— Ce zici de o tocăniță de ciuperci astăzi? întrebă el. Dacă, prin absurd, n-ai fi de acord, asta m-ar obliga să gătesc pentru tine ceva special.